

Egy megosztáson alapuló kezdeményezés Győrben

Interjú Lévai Etelkával és Koncz Nórával a Kölcsönkenyér közösségről

SZERZŐ: Szemerédi Eszter PhD-hallgató / Széchenyi István Egyetem Nemzetközi és Elméleti Gazdaságtan Tanszék

Vásárlás a Szatyorboltból, háztartási eszköz bérlése a miutcánk.hu oldalról, szállásfoglalás az Airbnb oldalán, autómegosztás az Oszkár oldalon – ez csak néhány példa a hazánkban is egyre nagyobb teret hódító közösségi vagy megosztáson alapuló gazdaságra. Az angol nyelvben „sharing economynek” nevezett jelenség a kapacitások és erőforrások felhasználók közötti közvetlen megosztásán alapszik, és az utóbbi, valamint az elkövetkező évek egyik legfontosabb üzleti trendjének tartják a szakértők. A PWC Magyarország 2015-ös szakértői elemzése alapján 2025-re a jelenlegi 28 milliárd euróról 570 milliárd euróra emelkedhet az európai sharing economy összes tranzakciója [PWC, 2015].

Az internetes és mobiltechnológiák fejlődése olyan új lehetőségeket biztosított a felhasználók számára, amelyek alapjaiban változtatták meg a fogyasztói szokásokat. A birtoklás helyett megnőtt a csereügyletek szerepe, amit többek között motiválhat az anyagi források racionálisabb felhasználására, az erőforrásokkal való takarékoskodásra, valamint a fenntarthatóságra való törekvés [Cusumano, 2015]. Egyre többen keresik a személyes interakciót és a közösségi élményt a hagyományos arctalan, személytelen platformok és intézmények helyett [Botsman, Rogers, 2011].

Környezetvédelmi szempontok motiválták azt a két Győr környéki édesanyát, akik megalapították a Kölcsönkenyér nevet viselő virtuális kölcsönközösséget. Kezdeményezésük Magyarországon egyedülálló, lelkesedésük pedig példaértékű. Lévai Etelka és Koncz Nóra interjúnkban elmondta, hogy elkötelezett zöldként a hasonló gondolkodásúak számára akartak egy olyan internetes platformot biztosítani, amelyen keresztül ritkán használt tárgyaikat kölcsönadhatják másoknak, vagy a számukra szükséges tárgyakat kölcsönkérhetik. Ezzel egyrészt szeretnék felhívni a figyelmet a felhalmozás feleslegességére, másrészt az embereket arra ösztönözni, hogy forduljanak bizalommal a másik felé. „A lelki egészséghez hozzá tartozik a nyitottság is.” – emelték ki. Deklarált céljuk, hogy visszaszorítsák a pazarlást, a felesleges termelést és a kör-

nyezetkárosítást. Célcsoportnak tekintik mindazokat a Győrben és környékén élőket, akik nem az anyagi javak felhalmozásában látják a boldogság kulcsát, akik nem felülről várják a változást, hanem készek kezdeményezni és jó ügyekben részt venni.

A kölcsönközösséget NEA pályázati pénzből hozták létre. Az oldal tavaly tavasszal nyerte el mai formáját, nyáron került sor a tesztüzemre, ősz óta pedig hivatalosan is üzemel a „tucatnyi tagot” számláló felület.

Az ötletet 2017 októberében az ország egyik legrangosabb környezetvédelmi díjával [Ozone Zöld Díj] is elismerték. A beérkezett 68 pályamunka közül a civil kategória második helyén a Kölcsönkenyér a Hulladékvadász hírportállal és applikációval osztozott. Elsőként Nóri és Etelka tette fel a házuk táján ritkán használt tárgyakat az oldalra, majd baráti körük tagjait is arra biztatták, hogy regisztráljanak. A honlapra regisztrálók három tárgyat kell, hogy a közösbbe tegyenek, hogy a kölcsönzés funkciót használhassák. Egyfajta szűrőként működik az a szabály, hogy az egyik termék eszmei értéke meg kell, hogy haladja a 10 000 forintot. Minden olyan tárgy felkerülhet az oldalra, amelyet napi szinten nem használnak. „Nem kell különleges dolgokra gondolni.” – emelték ki, és valóban, a honlapon kölcsönözhető tárgyak között fellelhetünk szakkönyveket, társasjátékokat, irodai eszközöket, gyerekhordozót, LED-fűzért, sátrat, szánkót és konyhai eszközöket is. Az oldal „keresem” funkciója pedig lehetővé teszi azt is, hogy a tagok olyan tárgyat is kérhessenek, amely az online platformon lévő tárgyak között nem található meg.

„Minek vennéd meg, ha csupán egyszerűen használnád? Kérd inkább kölcsön!” – hangzik a jelmondatuk. A tagoknak így nem kell hosszú távon elköteleződni egy termék mellett, a megvásárlásának és fenntartásának költsége sem az ő pénztárcájukat terheli.

A kölcsönközösség működésében kulcsszerepet játszik a bizalom. Fukuyama [1995:53] szerint a bizalom magában foglalja a közös értékek és normák rendszerét, és akkor jelenik meg, amikor a közösség olyan morális értékeket hordoz, amelyek elvárják a becsületes viselkedést. Az oldal felhasználói hajlandók kételkedés nélkül megbízni egymásban, fel-

tételezve, hogy mindenkit hasonló elvek vezérelnek, így létrejön köztük az általános bizalom. Emellett a tagok bíznak a tömeg bölcsességében is, amely a Web 2.0 egyik alapelveként fogalmazódott meg [Szűts, Yoo, 2013]. A felhasználók mások visszajelzéseire, értékeléseire reagálva döntenek a kölcsönadásról vagy kölcsönkérésről. Az online közösségekben megszokott anonimitással szemben itt a jelentkezők saját névvel válnak tagjaivá a közösségnek, és értékeli egymást, valamint a tárgyaikat. Az értékelések olyan szűrőmechanizmusok, amelyek a megbízhatóságot mutatják. „A közösség védelme itt is működik.” – hangsúlyozta Nóra.

A felhasználók maguk döntenek el, hogy kötnék-e kölcsönadási szerződést, kell-e kauciót fizetni, vagy egyszerűen csak megbízhatnak a másik adott szavában. A folyamatból Nóri és Eta kimarad, ők csupán a platformot biztosítják, de nyomtatékosították, hogy természetesen „melléállnak az embernek”. Tervezik, hogy fejlesztik a honlapot, és létrehozhatnak egy felhasználói fórumot is, ahol a tagok megoszthatják egymással tapasztalataikat. „De eddig visszaélés nem történt a közösségben” – emelték ki.

A cél, hogy a tagok közvetlen környezetükből kérjenek kölcsön, minél kevesebbet utazzanak a szükséges tárgyért, és akárcsak a miutcánk.hu esetében, létrejön a jószomszédi közösség. A sűrű helyi kapcsolatrendszerek kialakulásával pedig csökkenjen a nagyobb távolságra történő utazások mennyisége és ezáltal az egyének ökológiai lábnyoma. Fejlesztési terveik között szerepel a keresőfunkció bővítése is, amelynek bevezetésével a felhasználóknak lehetőségük nyílna

a helyszínek közötti szűrésre. Hosszú távú tervük, hogy olyan eseményeket szervezzenek, amelyeken a tagok egymással személyesen is találkozhatnak, így alkalmuk lenne új kapcsolatokat építeni, valamint a meglévőket tovább erősíteni.

Saját példájukból kiindulva arra biztatják az oldal felhasználóit, hogy baráti körük tagjait, kollégáikat is vonják be, így szájról szájra terjedve bővül a közösség, és növekszik a kölcsönadások száma. „Nem tudhatjuk, hogy ismerőseink valamelyikének van-e olyan tárgya, amit keresünk. A kölcsönkenyer.hu-n viszont láthatjuk, hogy közülük ki az, akinek van, vagy kérhetünk tőlük a »keresem« funkció révén” – fejtették ki.

A modell működésének két alappillére van. Egyik a közösség, másik a fizikai közelség. Ezek a szolgáltatások csak akkor működnek, ha olyan elkötelezett civilek, lakosok vesznek bennük részt, akik a bizalom hálózatát építik fel. Megosztani legkönnyebben akkor lehet, ha a távolság a tagok között a legkisebb [Andruss, 2015: 80]. Nóri és Etelka arra biztat mindenkit, hogy merjen kérni, kölcsönkérni és szívességet tenni.

Az oldalon tudástár címszó alatt található egy adatbázis, amelyben fenntartható életmóddal foglalkozó videókat, cikkeket és honlapokat ajánlanak. Szeretnék minél szélesebb körben terjeszteni a környezet-tudatos szemléletmódot, felelős és tudatos fogyasztásra ösztönözve az embereket. Elképzeléseik szerint a későbbiekben fontos lenne olyan programokat indítani, amelyek az említett elvek és értékek hétköznapi való beépítését mutatnák be.

Sokrétű koncepciójuk megvalósításához úgy vélik, nélkülözhetetlen a potenciális lehetőségek minél szélesebb körű kihasználása, így például az Erste Bank Higgy Magadban! projekt pályaművei között is szerepel az elképzelésük. Összefoglalóan: Lévai Etelka és Koncz Nóra kezdeményezése elősegíti, hogy a hátrányos helyzetűek hozzájuthassanak olyan termékekhez, amelyek eddig számukra nem voltak elérhetőek. A tagoknak nem szükséges tulajdonossá válni, és a megosztással a környezetet is védik. Győrben és környékén ezzel elindul egy pozitív folyamat, amelynek során a helyi közösség tagjai megismerhetik és segíthetik egymást.

Irodalomjegyzék

- Andruss, P. [2015]: **How to launch a business in the sharing economy**. Entrepreneur, 1. sz. pp. 78–85.
- Botsman, R., Rogers, R. [2011]: **What's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption**. Harper Business, New York
- Cusumano, M. A. [2015]: **How Traditional Firms Must Compete in the Sharing Economy**. Communications of the ACM, 58. évf., 1. sz. pp. 32–34.
- Fukuyama, F. [1995]: **Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity**. Free Press, New York
- PWC [2015]: **Osztogatnak vagy fosztogatnak?** A sharing economy térnyerése. PWC, Budapest, pp. 1–32.
- Szűts Z., Yoo, J. [2013]: **A magyar civil crowdsourcing es crowdfunding jó gyakorlatai – Internetes közösségek új szerepben**. Civil Szemle, 3. évf. pp. 31–43.
- Kölcsönkenyer: programunkról. www.kolcsonenker.hu megtekintés dátuma: 2017. 11. 24..

